

роботи викладача – він стає демократичним, заснованим на принципах співробітництва зі студентами.

Висновки. Отже, у даній роботі описані три з найцікавіших педагогічних методів або технологій, які спрямовані на виявлення й оцінку компетенцій студентів. Щодо перспектив застосування даних інноваційних форм навчання й оцінки компетенцій випускників поки можна висловити лише обережні припущення. Варто враховувати, що перші два з описаних методів прийшли із Заходу. Спроби їхнього буквального переносу на вітчизняний ґрунт можуть виявитися невдалими через розходження в менталітеті, системах цінностей і т.п. Тому не всі рекомендації західних педагогів виявляється можливим виконати в Україні.

Бібліографічні посилання:

1. Чилин С.А. Некоторые аспекты компетентностного подхода и инновационных технологий в организации учебного процесса. WEB-сайт (Электронн. ресурс) / Способ доступа: URL: <http://www.snfpo.ru/help/articles/aspect1.htm>

2. European Federation of National Engineering Associations. WEB-сайт (Електрон. ресурс) / Спосіб доступу: <http://www.feani.org>.

3. Tuning Educational Structures in Europe. WEB-сайт (Електрон. ресурс) / Спосіб доступу: URL: <http://tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php>.

4. Метод кейсов. (Электронн. ресурс) / Способ доступа: URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B5%D0%B9%D1%81-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4>

5. Полежаев В.Д., Полежаева М.В. Портфолио студента как инструмент создания индивидуальной траектории обучения // Современные наукоемкие технологии. – 2008. – № 3 – С. 77-78.

6. Разработка и сертификация аттестационных тестов: учебное пособие / В.И. Звонников, М.Б. Чельшкова / Государственный университет управления. – М.: ГУУ, 2007. – 91с.

7. Акбашев Т.Ф. Непрерывное образование и развивающаяся кооперация. WEB-сайт (Электронн. ресурс) / Способ доступа: URL: <http://noospherology.ru/akbashev.ru/methodology.htm>

Т.В. Коханська

(Національний гірничий університет)

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ЗА ЕКСТЕРНАТНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Актуальність проблеми впровадження інноваційних підходів до підготовки кадрів за екстернатною формою викликана тим, що процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, в тому числі вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, наполегливо працює над практичним приєднанням до Болонського процесу. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) розвивається і вдосконалюється. Основні її

недоліки – це неузгодженість навчальних планів і програм, слабка кореляція між національними освітніми системами, різні вимоги до освітніх стандартів та їх оцінювання. Тому система ECTS нині трансформується у всеєвропейську систему нагромадження і зарахування кредитів (ЄСПК), де всі навчальні програми виражаються у кредитах і визначається «номінальний загальний час навчання», тобто середня кількість годин, яку студент може прослухати, щоб досягти певного результату навчання, і таким чином успішно здобути кредити. Крім того, у системі ЄСПК кредити даються лише за успішні досягнення в навчанні. Тобто у кредитному процесі поєднується два підходи: «час, необхідний для складання кредиту», і «рівень компетентності для зарахування кредиту».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах запровадження в систему вищої освіти України зарубіжного досвіду, насамперед визначеного Болонською конвенцією, є актуальним вивчення цього досвіду та його всебічний аналіз. Саме на це були спрямовані наукові праці таких вітчизняних дослідників як А. Глузман, О. Локшина, Л. Пуховська та інших. Проблема знайшла відображення у численних публікаціях Я. Болюбаша, М. Дмитриченко, М. Степка та інших.

Цілі публікації. Мета даної статті полягає в посиленні актуалізації проблеми, розгляду окремих аспектів формування індивідуальних інтегрованих навчальних планів для екстернів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вхідження України до єдиного європейського та світового освітнього простору не можливе без запровадження такого багаточільового механізму як європейська кредитно-трансферна система ECTS. Ця система запроваджується на регіональному, національному та європейському рівнях і є однією з ключових вимог Болонської декларації 1999 року.

Розширюючи обсяги підготовки фахівців з вищою освітою в умовах переходу до ринкових економічних відносин і спаду виробництва, вища школа багато у чому сприяє зниженню рівня соціальної напруженості у суспільстві, зменшенню рівня безробіття. Однак на сьогодні ще не у повній мірі забезпечується повноцінна підготовка людини до нових, швидко змінних умов. Сучасна система освіти має орієнтуватись на майбутнє, на ті умови життя й професійної діяльності, у яких опиниться випускник вищого навчального закладу після його закінчення.

З часу отримання Україною незалежності відновлена і екстернатна форма отримання освітніх послуг. На законодавчому рівні екстернат розглядається як особлива форма навчання осіб (екстернів) для здобуття певного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня, що визначено положеннями Закону України «Про освіту». Екстернатна форма навчання найбільшою мірою відповідає запитам тих, хто хоче поєднувати продовження навчання й професійну діяльність чи сімейні обов'язки; тих, хто не може дозволити собі у силу різних обставин навчатись за денною формою. Позитивним також є те, що екстернат дозволяє здібним і талановитим особам прискорити (скоротити) час навчання,

мати свій особистісно-орієнтований графік навчання, раніше інших вийти на ринок праці дипломованим фахівцем.

Спростувати традиційні застарілі стереотипи оцінки взаємовідносин учасників навчально-виховного процесу можливо за умови розглядання традиційного екстернату – не як виняток для «обраних», а екстернату – як інноваційну форму індивідуалізації освіти. Таким чином, метою системи екстернатної освіти з урахуванням світових тенденцій «відкритої освіти» має бути забезпечення можливості отримання освіти кожною особою завжди, всюди і за будь-який проміжок часу, як цього вимагає динаміка демократичного суспільства з ринковою економікою.

Отже, екстернат розглядається як процес становлення специфічної галузі – індивідуальної освіти, що має свої методологічні засади і, одночасно, вимагає адекватних умов і форм, що враховують особливості підготовки майбутнього фахівця.

Впровадження та розробка індивідуальних інтегрованих навчальних планів є основною складовою підготовки фахівців в екстернаті. Але аналіз проблеми з теоретико-практичних досліджень формування індивідуальних інтегрованих навчальних планів за екстернатною формою навчання виявив, що незважаючи на те, що європейська система перезарахування кредитів (ECTS) розвивається і вдосконалюється, існують основні недоліки створення даних планів:

- відсутня спадкоємність освітньо-професійних програм підготовки фахівців, розроблених у різний час та за різними напрямками (спеціальностями);

- неузгодженість назви, змісту та обсягу практично всіх дисциплін, в тому числі гуманітарного та фундаментального циклів навчання, що не дає можливості скоротити обсяг навчального навантаження осіб, які вже мають вищу освіту;

- відсутня методика розробки індивідуальних інтегрованих навчальних планів з урахуванням попередньої освіти.

Таким чином, з метою подолання визначеного протиріччя, необхідно вирішувати та удосконалювати наступні проблеми:

- враховувати результати попереднього навчання фахівців з вищою освітою;

- встановлювати безпосередній зв'язок вивчених дисциплін методом співставлення назви, обсягу, змістових модулів, що визначені освітньо-професійною програмою підготовки фахівців;

- орієнтувати на одержання освіти за іншим напрямом підготовки на умовах визнання результатів попереднього навчання;

- кредити дисциплін ОПП бакалавра циклів за вільним вибором студента зараховувати у повному обсязі.

Висновки. Навчальні плани, що формуються з урахуванням попередньої освіти, надають ступеневій системі вищої освіти більшої прозорості, спрощують взаємовизнання залікових навчальних одиниць (модулів), надають можливості застосування кредитно-трансферної системи та мобільності студентів, що є умовою приєднання України до Болонської декларації.

Отримання другої вищої освіти, реалізація права на підвищення кваліфікації та перекваліфікації, розширення профілю, зміни напряму підготовки чи спеціальності дозволяють реалізувати право громадян на самоосвіту та соціальний захист.

Бібліографічні посилання:

1. Глузман А. В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования: монография / А. В. Глузман. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 1996. – 312 с.
2. Локшина О. Развитие компетентностного подхода в образовании Европейского Союза / О. Локшина // Шляхи освіти. – 2007. – № 1 (43). – С. 16-21.

Е.А. Лагошная, А.Ю. Лагошный
(*Национальный горный университет*)

БОЛОНСКИЙ ПРОЦЕСС: ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ И НАПРАВЛЕНИЯ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ В ВУЗЕ

Важнейшей задачей высших учебных заведений является не столько обучение, сколько формирование творческой, деятельной личности, способной к самосовершенствованию и самореализации. Такая личность формируется в ходе обучения и воспитания. Если вести речь о двуедином процессе социализации личности – образовании и воспитании, то наибольшее значение всегда имело и имеет образование. Для того чтобы воспитывать, надо сначала знать, как это делается, и что нужно делать. Будучи продуктом духовного развития человеческого сообщества, знание является основой воспитательного процесса. Однако нельзя приуменьшать и роли воспитания. В самом широком смысле воспитание – это процесс постоянного развития способностей личности как индивидуума и члена общества. Основная цель воспитания – создание условий для полного развития и самореализации автономной, отзывчивой, ответственной и обязательной в своих действиях и поступках личности.

Процесс воспитания обеспечивается в результате взаимодействия трех основных направлений:

- ✓ формального (высшее учебное заведение);
- ✓ неформального (семья, группы сверстников, различные источники и средства информации);
- ✓ внеформального (молодежные объединения и организации, движения, молодежные клубы, центры и т.д.).

Постараемся кратко описать особенности этих направлений.

Формальное или академическое воспитание – это определенным образом структурированная, иерархически выстроенная во времени воспитательная система. Решающее значение в этом направлении имеет высшая школа, закладывающая основы ценностных, духовных ориентаций, формирующая интересы и потребности. Школа, с одной стороны, рассматривается социологами и педагогами как единственно сущностная часть воспитания